

**VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI**

NGUYỄN THỊ THÚY

**Tên đề tài: LIÊN KẾT DOANH NGHIỆP VÀ NÔNG DÂN ĐỂ
PHÁT TRIỂN NGÀNH TRỒNG TRỌT TỈNH THÁI BÌNH
TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP QUỐC TẾ**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Hà Nội, năm 2019

**VIỆN HÀN LÂM
KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
HỌC VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI**

NGUYỄN THỊ THÚY

**Tên đề tài: LIÊN KẾT DOANH NGHIỆP VÀ NÔNG DÂN ĐỂ
PHÁT TRIỂN NGÀNH TRỒNG TRỌT TỈNH THÁI BÌNH
TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP QUỐC TẾ**

Chuyên ngành: Kinh tế phát triển

Mã số: 9. 31. 01. 05

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học

1: TS Trần Ngọc Ngoạn

2: GS.TS Nguyễn Văn Song

Hà Nội, năm 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu nêu trong luận án là trung thực. Những kết luận khoa học của luận án chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận án

Nguyễn Thị Thúy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC	ii
DANH MỤC VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC HỘP	ix
DANH MỤC CÁC HÌNH, SƠ ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU	24
1.1. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài:	24
1.2. Tình hình nghiên cứu trong nước:	30
Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ LIÊN KẾT, LIÊN KẾT DOANH NGHIỆP VÀ NÔNG DÂN TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP QUỐC TẾ	37
2.1. Nông nghiệp và các vấn đề về liên kết trong phát triển nông nghiệp	37
2.1.1. Một số khái niệm	37
2.1.1.1. Khái niệm về hộ nông dân	37
2.1.1.2. Khái niệm doanh nghiệp	38
2.1.1.3. Khái niệm ngành trồng trọt	39
2.1.1.4. Khái niệm về liên kết và liên kết kinh tế	40
2.1.2. Nội dung liên kết doanh nghiệp và nông dân trong phát triển sản xuất	42
2.1.2.1. Căn cứ vào các hình thức thỏa thuận	42
2.1.2.2. Căn cứ vào cách thức biểu hiện liên kết	45
2.1.3. Vai trò của liên kết trong phát triển nông nghiệp.	47
2.2. Vai trò của liên kết, điều kiện thúc đẩy liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt	48
2.2.1. Vai trò của liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt.	49
2.2.1.1. Đối với hộ nông dân	49
2.2.1.2. Đối với doanh nghiệp	50
2.2.1.3. Đối với nhà quản lý	50

2.2.2. Điều kiện hình thành liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt.	51
2.2.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến sự hình thành liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt trong bối cảnh hội nhập.	52
2.2.3.1. Các yếu tố bên trong	52
2.2.3.2. Các nhân tố tác động từ bên ngoài	54
2.2.4. Các chỉ tiêu phân tích và đánh giá quá trình thực hiện liên kết doanh nghiệp và nông dân	56
2.2.4.1. Các chỉ tiêu phản ánh kết quả hoạt động liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân.	56
2.2.4.2. Các chỉ tiêu phản ánh tình hình liên kết và kết quả thực hiện liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân trong ngành trồng trọt.	56
2.2.4.3. Các chỉ tiêu phản ánh tác động của tham gia liên kết.....	56
2.3. Kinh nghiệm thực tiễn và bài học đối với tỉnh Thái Bình.....	56
2.3.1. Một số chính sách liên quan đến liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân.	56
2.3.2 Kinh nghiệm quốc tế	59
2.3.2.1. Kinh nghiệm từ Trung Quốc	59
2.3.2.2. Kinh nghiệm từ Thái Lan.....	61
2.3.3. Kinh nghiệm trong nước	63
2.3.3.1 Kinh nghiệm “cánh đồng mẫu lớn” tại An Giang.....	63
2.3.3.2 Kinh nghiệm tại tỉnh Đồng Tháp	65
2.3.3.3. Kinh nghiệm tỉnh Ninh Bình.....	66
2.3.4. Bài học về liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân với tỉnh Thái Bình.....	68
Chương 3: THỰC TRẠNG LIÊN KẾT DOANH NGHIỆP VÀ NÔNG DÂN, CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN LIÊN KẾT GIỮA DOANH NGHIỆP VÀ NÔNG DÂN ĐỂ PHÁT TRIỂN NGÀNH TRỒNG TRỌT TỈNH THÁI BÌNH TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP QUỐC TẾ	71
3.1. Tình hình phát triển ngành trồng trọt và quá trình hình thành liên kết doanh nghiệp và nông dân ở tỉnh Thái Bình	71
3.1.1. Giới thiệu sơ lược về tỉnh Thái Bình	71

3.1.2. Đánh giá lợi thế, khó khăn của tỉnh Thái Bình, các nhân tố ảnh hưởng trong thực hiện liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân.	73
3.1.2.1. Đánh giá lợi thế của tỉnh Thái Bình.....	73
3.1.2.2. Những khó khăn và rào cản	74
3.1.2.3 .Các nhân tố ảnh hưởng đến quá trình thực hiện liên kết doanh nghiệp và nông dân tại tỉnh Thái Bình.....	76
3.2. Thực trạng liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt tỉnh Thái Bình trong thời gian vừa qua.....	79
3.2.1. Thực trạng liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân thời gian vừa qua ở tỉnh Thái Bình.....	79
3.2.2. Đánh giá các nhân tố tác động đến mức độ liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt tỉnh Thái Bình trong bối cảnh hội nhập quốc tế	97
3. 2.2.1. Phân tích thống kê mô tả về thực trạng liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt tỉnh Thái Bình trong bối cảnh hội nhập quốc tế.	97
3.2.2.2. Đánh giá độ tin cậy của thang đo	109
Phân tích Cronbach's Alpha.....	109
3.2.3. Đánh giá thực trạng trong việc thực hiện liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt tại tỉnh Thái Bình.....	121
3.2.3.1. Đánh giá những thuận lợi, khó khăn trong quá trình thực hiện liên kết sản xuất:.....	121
3.2.2.2 Bài học về liên kết doanh nghiệp và nông dân trong phát triển ngành trồng trọt tỉnh Thái Bình.	125
Chương 4: MỘT SỐ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG LIÊN KẾT HIỆU QUẢ GIỮA DOANH NGHIỆP VÀ NÔNG DÂN TRONG PHÁT TRIỂN NGÀNH TRỒNG TRỌT Ở TỈNH THÁI BÌNH TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP	127
4.1. Bối cảnh quốc tế và trong nước giai đoạn hiện nay.....	127
4.2. Quan điểm, mục tiêu về liên kết doanh nghiệp và nông dân để phát triển ngành trồng trọt tỉnh Thái Bình trong thời gian tới.	131

4.3. Một số giải pháp tăng cường liên kết hiệu quả giữa doanh nghiệp và nông dân trong phát triển ngành trồng trọt tỉnh Thái Bình trong bối cảnh hội nhập	135
4.3.1. Một số giải pháp nhằm cải thiện môi trường chính sách, các thể chế liên quan đến liên kết chủ yếu tập trung vào quá trình tích tụ ruộng đất trong sản xuất nông nghiệp	135
4.3.4. Giải pháp thúc đẩy phát triển mô hình chuỗi giá trị gia tăng.....	142
4.3.5. Một số giải pháp trọng tâm phát triển HTX nông nghiệp theo luật HTX 2012 trong thời gian tới.....	144
4.3.6. Một số giải pháp phát triển liên kết sản xuất	146
4.4. Kiến nghị và đề xuất	148
4.4.1. Về tập trung, tích tụ đất sản xuất nông nghiệp	148
4.4.2. Về Hợp tác xã.....	150
4.4.3. Về phát triển liên kết sản xuất.....	151
KẾT LUẬN	152
PHỤ LỤC	154
TÀI LIỆU THAM KHẢO	180

DANH MỤC VIẾT TẮT

CNH-HDH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CF	Contract Farming
CTCP	Công ty cổ phần
DN	Doanh nghiệp
ĐBSH	Đồng bằng Sông Hồng
GDP	Gross Domestic Product
HTX	Hợp tác xã
KH&CN	Khoa học và công nghệ
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
NNCNC	Nông nghiệp công nghệ cao
UBND	Ủy ban nhân dân
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
WTO	World Trade Organization

DANH MỤC CÁC BẢNG

STT	Bảng	Trang
1	<i>Bảng 1:</i> Bảng tổng hợp số mẫu điều tra về liên kết giữa Doanh nghiệp và nông dân trên địa bàn tỉnh Thái Bình	10
2	<i>Bảng 2:</i> Tiến độ thực hiện các nghiên cứu	12
3	<i>Bảng 3:</i> Bảng thang đo về các nhân tố ảnh hưởng đến liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân	13
4	<i>Bảng 3.1:</i> Tình hình tích tụ ruộng đất vụ xuân năm 2018	80
5	<i>Bảng 3.2:</i> Diện tích, sản lượng cây lương thực có hạt của tỉnh Thái Bình	81
6	<i>Bảng 3.3:</i> Tình hình thực hiện liên kết tại tỉnh Thái Bình vụ xuân 2016	82
7	<i>Bảng 3.4:</i> Cánh đồng mẫu lớn tại tỉnh Thái Bình năm 2017	83
8	<i>Bảng 3.5:</i> Tổng hợp số liệu liên kết sản xuất tiêu thụ giữa các công ty và hợp tác xã nông nghiệp năm 2017	91
9	<i>Bảng 3.6:</i> Đặc điểm nhân khẩu đối tượng khảo sát	97
10	<i>Bảng 3.7:</i> Ảnh hưởng của nhận thức của hộ về các lợi ích trong việc liên kết với doanh nghiệp	98
11	<i>Bảng 3.8:</i> Các cam kết trong quá trình liên kết với doanh nghiệp	99
12	<i>Bảng 3.9:</i> Thống kê chia sẻ lợi ích và rủi ro giữa nông dân và doanh nghiệp liên kết	101
13	<i>Bảng 3.10 :</i> Thống kê các vấn đề liên quan đến kỹ năng quản lý và năng lực kinh doanh của doanh nghiệp liên kết	102
14	<i>Bảng 3.11 :</i> Thống kê môi trường chính sách - Các thể chế liên quan đến việc liên kết giữa doanh nghiệp và nông dân	104
15	<i>Bảng 3.12:</i> Thống kê vấn đề giá cả mà nông hộ quan tâm trong quá trình thực hiện liên kết với doanh nghiệp	105
16	<i>Bảng 3.13 :</i> Thống kê phụ thuộc mức độ tham gia của hộ	106

	trong quá trình liên kết	
17	<i>Bảng 3.14:</i> Bảng tổng hợp kiểm định thang đo cho biến độc lập & phụ thuộc	109
18	<i>Bảng 3.15:</i> Kết quả phân tích nhân tố khám phá EFA cho các biến độc lập	112
19	<i>Bảng 3.16:</i> Phân tích nhân tố khám phá cho biến phụ thuộc	113
20	<i>Bảng 3.17:</i> Bảng tổng kết mô hình hồi quy	115